

per leges ab executione immunia sunt. Si qua ei resistentia aut violentia inferatur in exercitio muneris sui, id in acta ingerat, & ad judicem deferat. Ultra salarium a consuetudine, legibus, aut in dubio a Judice taxatum nil exigat.

CASUS I. Agobardus Apparitor ad petitionem plurium judicialiter missus in locum tribus leucis distitum ad perficienda negotia plures personas privatas attingentia, potestne a qualibet singillatim persona recipere salarium, quod ipsi deberetur, si negotium unicam tantum personam attigisset?

R. Non potest absque manifesta injustitia; sic enim loco duorum v. g. florenorum, quod salarium ponamus per leges taxatum, reciperet octo aut decem florenos & ultra pro itinere ac opera unius diei: id quod in Gallia a Philippo IV. 1302. a Carolo V. 1355. & a Francisco I. 1535. severissimis legibus interdictum fuerat. *Pontas.*

NOTA. Hæc morum doctrina, cum generalibus nitatur principiis, non intra fines Galliae constringenda, sed latius extendenda; neque ad solos Apparitores aliosque justitiæ ministros, sed ad ipsos quoque judices, commissarios, aliosque deputatos dirigenda, qui, dum sub una itineris molestia, uno eodemque die plures actus judiciales exercent, v. g. plura inventaria conficientes, plura testamenta excipientes, aut plurium limites controversos inspicientes a qualibet parte integram dietæ, aut ab una parte plurium dietarum taxam exigunt, dum scilicet negotium in plures dies protrahi potuisse, & non nisi singulari sua industria uno die perfectum sibi fugunt.

CASUS II. Philocles mercator abiturus in Hispaniam committit Apparitori executionem judicialis sententiæ, vi cuius Joannes teneretur solvere 500. florenos. Id negligit Apparitor, & redeunte post annum Philocle Joannes propria culpa ad incitas redactus jam non est solvendo. Teneturne Apparitor resarcire hoc damnum?

R. Si Joannes erat solvendo abeunte Philocle, & Apparitor accepit salarium, aut executionem in se suscepit, nulla ratione excusari potest, teneturque ex propriis integram compensare damnum. Greg. IX. in Cap. Si culpa fin. Lib. 5. tit. 36. Aliunde jure Gallico (quid ni & Germanico) receptum est 1. Si Apparitor in se suscepit executionem, ea differenda non est; aut si perfici non possit, ille ocyus monendus, a quo ipsi id negotii commissum est; secus ipse teneretur ad compensationem lucri cessantis & damni emergentis. ut decisum in Parlamento Tornacensi 8. Oct. 1696. 2. Intra mensum tenetur tradere, quod sua executione consecutus fuerat, illi,

illi, cujus negotium gesserat. Aut, si recepto salario executionem per annum integrum neglexit, ipsemet condemnandus est ad solutionem, ut sæpius fuit judicatum in Parlamento Parisiensi. Id tamen non impedit, quominus in foro interno teneatur ad compensationem damni sua negligentia illati, etiamsi non per integrum annum commissum negotium exequi neglexisset. *Pontas.*

APPELLATIO.

1. Antiquus appellationum usus earum probat necessitatem. Est autem *Appellatio* gravamen de injustitia pro correctione delatum ad Judicem Superiorum. Facultas appellandi in pluribus casibus est de jure naturali.

2. Licet a sententia supremi Principis nunquam detur appellatio, nihilominus tamen potest peti reformatio sententiæ aliis modis, v. g. per revisionem rei judicatæ, per abrogationem sententiæ, per oppositionem exceptionis, aut quando ipsæ sententiæ sibi met invicem adversantur.

3. Appellationes in Gallia vario ordine fiunt, pro diversis nempe gradibus jurisdictionis. Sic appellatur ab infimis & inferioribus Judicibus ad Judicem Regium, a superioribus ad Prætores, & Seneschallos Provinciarum, ad curias Præfidentiales, & ad Parlamenta. Quod attinet Judices alios, qui Domino cuidam territoriali jurisdictionem, & jus recipiendi appellationes habenti subordinati sunt, ad hujus tribunal deferenda est appellatio.

4. Simplex appellatio in civilibus in tempore facta ordinarie suspendit executionem sententiæ, nisi versetur circa materiam provisionalem. Dicitur *Ordinarie*; quia in pluribus casibus sententiæ executioni mandantur *non obstante oppositione aut appellatione quacumque*; & sola inhibitio Judicis superioris earum suspendit effectum.

5. In criminalibus per appellationem suspenditur sententia, & si reus de crimine moriatur *constante appellatione*, non incurrit infamiam juris, omnesque actus illius ab interposita appellatione usque ad obitum, si ante obitum non fuit confirmata sententia condemnatoria, sunt validi, exceptis solum actibus malis, ratione quorum instituitur processus. Hi actus autem sunt nulli, si ante obitum rei fuit confirmata sententia condemnationis; & si tempore hoc intermedio illi obtingeret aliqua hæreditas, ea pertineret ad Fiscum.

6. Appellatio, quæ dicitur *a minima*, locum tantum habet in criminalibus, quæ puniri possunt poena quadam afflictiva.

7. Appellatio *de abusu* est jus provocandi ad Supremos Principes, ut quando Rescripto Romano interponitur appellatio: non fit autem appellatio contra Rescriptum ipsum ex respectu ad Papam, sed tantum contra illum, qui id obtinuit. Idem dicendum de sententiis Officialium Episcopaliū, qui limites potestatis suæ sunt transgressi, ac de Rescriptis, quæ usitata in Regno disciplinæ aut Jurisprudentiæ adversantur. Et hæc appellatio *de abusu* quoad Rescripta Romana locum habet in omni casu, ubi ea præjudicant juribus Regis aut Regni.

8. Interponitur hæc appellatio *de abusu* sententiis prolati a iudicibus Ecclesiasticis, si eæ adversantur Edictis Regiis, aut sententiis, aut constitutionibus Canonicis, aut Privilegiis Ecclesiæ Gallicanæ, aut denique tunc, quando hi Judices aliquid attentant, quod pertinet ad jurisdictionem sæcularem.

9. Appellationes *de abusu* semper fiunt ad supremas Curias, suspenduntque executionem sententiarum, nisi quando agitur de emendatione morum in Clero; abusus enim nunquam protectione gaudent. Hæ appellationes non eliduntur per illam exceptionem *de non recipiendo*, recipiunturque semper, etiam si tres sententiæ conformes præcesserint, iisque partes acquieverint; jus enim publicum juri particulari semper prævalere debet.

CASUS I. Hieronymus accusatus & re ipsa reus furti condemnatus est a iudice inferiore ad poenam promeritam. Sed quia certus est, non haberi probationes sufficientes ad sui condemnationem, appellat ad Iudicem superiorem, ut declaretur innocens.

ꝑ. Jure appellat a sententia condemnatoria pro obtinenda reformatione ejusdem; quia, etsi coram Deo reus sit, non est tamen reus in foro externo ex defectu sufficientium probationum. Tenetur tamen ad restitutionem, & Confessarii est, ipsum de hoc commonere. *Pontas.*

CASUS II. Archelaus Religiosus in notabile & scandalosum crimen delapsus, a suo Superiore & Capitulo damnatus est ad carceres per sex menses, & ad jejunium trium dierum per hebdomadam: ille autem appellat ad Superiorem Regularem altioiorem.

ꝑ. Si

ꝑ. Si meritis est hanc poenam, & si actum est contra ipsum secundum statuta Ordinis & formam juris, non potest appellare contra hanc sententiam: quando enim agitur de correctione morum, reus non potest appellare a sententia condemnationis, quando non est gravatus. Appellatio insuper a sententia iusta fieri non potest, quin Superiori eam pronuntianti inferatur injuria. Et hinc appellatio Archelai non suspendit executionem sententiæ. *Pontas.*

CASUS III. Nicander Religiosus monasterii non exempti graviter delinquens, & a suo Superiore juridice condemnatus ad incarcerationem biennem, & continuum jejunium vult appellare ad Episcopum.

ꝑ. Cum Abbates Regulares seu Superiores monasteriorum indubitatum jus habeant subditis suis Religiosis infligendi poenas statutis Ordinis conformes, non est penes Episcopum Diocesannum eas moderari. Et consequenter Nicander nullum habet jus appellandi ad Episcopum; imo peccaret appellando. *Pontas.*

CASUS IV. Gabinius commissio furto centum Imperialium Mævio ablatorum comprehensus, juridice convictus, & demum ad patibulum fuit condemnatus. Potestne absque peccato etsi ex probationibus legitimis & sufficientibus condemnatus per appellationem provocare ad iudicem superiorem pro obtinenda sententia mitiore, aut vitæ prolongatione?

ꝑ. Potest. *Pontas.*

CASUS V. Ludovicus habens processum cum Laurentio obtinuit sententiam favorabilem; eoquod jus ipsius sit probabilius jure Laurentii. Potestne Laurentius appellare ab hac sententia?

ꝑ. Si causa est criminalis, & agatur ad sententiam mortis vel mutilationis, Laurentius bona conscientia poterit appellare a sententia lata contra se. Si vero agatur de causa civili, v. g. de agro, domo &c. Laurentius solum pro se habens opinionem probabilem contra opinionem magis probabilem, non potest appellare; nam *de jure melior est conditio possidentis*. Nihilominus si Ludovicus non est in possessione rei controversæ, Laurentius posset interponere appellationem contra sententiam. *Pontas.*

CASUS VI. Publius litem injustam ac ex odio movit Claudio: cum vero cecidisset causa, a iudice inferiore appellavit ad Superiorem. Appellatione nondum indicata tempore paschali confitetur suo Parocho, se formasse injustam appellationem.

tionem. Parochus ipsum obligat ad desistendum ab appellatione, quod tamen facere detrectat.

ꝛ. Deneganda est absolutio; licet enim iudicis superioris sit judicare de æquitate appellationis, eumque ad expensas condemnare, qui male aut temere appellaverit; Publius tamen, cum voluntarie injustam intentans appellationem, a qua posset & deberet desistere, veram committat injustitiam, adversariumque in necessitatem coniciat multos faciendi sumptus, qui postea non venirent in computationem expensarum, a suo proposito, cujus radix & fundamentum est odium, sic dimoveri debet. *Pontas.*

CASUS VII. Sempronius juridice accusatus de aliquo delicto re ipsa commisso appellat contra modum procedendi a Judice usurpatum, ea solum intentione, ut perturbet causam, litemque protrahat, sicque protractione temporis sibi amicos quærat contra partem adversam apud Judices, favorabilioremque exinde sententiam obtineat. Peccatne in hoc?

ꝛ. Si processus fuit instructus in forma juridica, & conformiter ad constitutiones Principis, non potuit absque peccato appellare. *Pontas.*

CASUS VIII. Sebastianus se detinens in Turcia condemnatus est a Judice christiano ad multam 500. florenorum, eo quod prævaricatus sit in commercio, quod Galli exercent in Emporiis Orientis. Poteritne, quin graviter peccet, & excommunicationem incurrat, appellare ad Judicem superiorem infidelem?

ꝛ. Non potest. Cum tamen inter infideles reperiantur boni Judices, sicut inter fideles mali, posset Christianus injuste vexatus ad illos appellare, fere ut S. Paulus appellavit ad Cæsarem. *Pontas.*

CASUS IX. Episcopus Oseritanus tulit sententiam contra quemdam Parochum suæ Dioceseos, accusatum de enormi crimine, probatum decem testibus omni exceptione majoribus. Parochus absque ulla justa causa ad Metropolitanum appellat; Episcopus tamen hoc non obstante pronuntiavit sententiam excommunicationis in illum. Estne vere excommunicatus?

ꝛ. Non est vere excommunicatus; quia Judicis sententiam ferentis potestas ligata erat per appellationem, quamvis injustam ac male fundatam. Idem sentiendum, quando sententia excommunicationis est tantum declaratoria, id est, quando Judex ecclesiasticus tantum declarat, quempiam incurrisse excommunicationem a jure vel ab homine latam: in-

ter-

terjecta enim appellatio, licet non impediatur, quominus delinquens incurritur excommunicationem, facit tamen, ne possit denunciari ut excommunicatus; quia denunciatio est effectus sententiæ declaratoriae, quæ per appellationem suspenditur. *Pontas.*

CASUS X. Isidorus agricola cum in Ecclesia prope summum altare indecenter se haberet, rogatur a Parocho sacramentum Evcharistiam ministrante, ut inde discedat: ille contemptim reponit, se non discessurum. Cum vero Parochus id quereretur Officiali, Isidorus criminaliter delatus est ad Syndicum; citatur personaliter, diciturque ipsi dies comparendi: at Isidorus appellat de abusu ad Judicem Regium. Poteritne Officialis non obstante hac appellatione adversus reum continuare processum, ac ferre sententiam?

ꝛ. Inobedientia & scandalum appellantis considerari debent tanquam perturbatio servitii divini, qui casus privative pertinet ad cognitionem Officialis, cum crimen istud sit pure spirituale & ecclesiasticum. Hinc talis appellatio non suspendit potestatem Judicis ecclesiastici. Observandum, appellationem de abusu in quadruplici tantum casu recipi. 1. Quando appellans probare potest, judicem ecclesiasticum tulisse sententiam contrariam constitutionibus Regum. 2. Quando pronuntiavit contra Canones. 3. Quando sententia præjudicat juribus Ecclesiæ Gallicanæ. 4. Dum suæ jurisdictionis limites transgressus usurpavit jurisdictionem regiam. Si sententia Judicis ecclesiastici vel ex unico capite abusiva est, vitiatur etiam quoad reliqua, quamvis de se communi usui non adversentur; quia causa judicati est individua, omniaque judicata irrita sunt, dum Judex jurisdictionis suæ limites transiit. *Pontas.*

CASUS XI. Julianus Presbyter Diocesis Parisiensis cum moraretur Laniaci in eadem Diocesi, appellavit Romam a sententia Officialis. Pontifex Judicem appellationis designavit Episcopum Blesensem.

ꝛ. Pars adversa Juliano non tenetur in conscientia se subicere huic Judici delegato, si sententia contra Julianum fuit pronunciata ab Officiali Parisiensi, appellatio enim hæc est nulla & illegitima, quia in Gallia appellationes Romam non possunt fieri *omisso medio*. Si autem sententia, a qua Julianus appellavit, lata est ab Officiali Lugdunensi, qui est Judex immediate Superior Officiali Parisiensi, appellatio est quidem legitima; nihilominus tamen pars adversa non tenetur litem agitare coram Episcopo aut Officiali Blesensi; quia

juxta

juxta Concordata Pontifex non habet potestatem delegandi in Gallia Judicem a domicilio partium litigantium ultra duas dietas distantem. Imo etsi Judex delegatus non ultra duas dietas distaret; censeretur tamen incompetens, si degeret extra fines jurisdictionis Parlamenti, cui partes litigantes subjacent. *Pontas.*

NOTA. Hæc prorsus peculiaria sunt Gallia.

CASUS XII. Pamelius Episcopus Gallicanus pronuntiavit per suum Officiale sententiam excommunicationis majoris contra quemdam suæ Dicecesis Parochum. Hic appellavit tanquam *de abusu* ad Parlamentum sub prætextu nullitatis sententiæ, obtinetque decretum Parlamentare, quo prior sententia declaratur abusiva, ipseque remittitur ad Episcopum pro absoluteione a censura, & restitutione in omnes functiones parochiales, idque sub pœna arreffi in bona Episcopi temporalia. Andreas Parochus in civitate episcopali, ac confessarius ordinarius quatuor aut quinque illorum consiliariorum, qui sic judicaverant, quærit, num possit & debeat eos absolvere.

R. Potest & debet, si habuerunt legitimam rationem sic procedendi adversus Episcopum. Etiam si animum induxerint in simplici casu semper sic judicandi, hoc eorum consilium non possit reprehendi. *Pontas.*

NOTA. Principes sæculares nullum habent jus in jurisdictionem spirituales Ecclesiæ, sicut Ecclesia non habet jus in eorum jurisdictionem laicam. Si itaque excommunicatio manifeste violat jurisdictionem laicam, Princeps jure se opponit excommunicationi, prout etiam in Bavaria fieri solet. Si vero excommunicatio non violat jurisdictionem laicam, quamvis manifeste peccet in leges Canonicas, ejus judicium non pertinet ad Principem laicum; adeoque nec appellantes de abusu a Principe laico recipi possunt. Et dum in Gallia aliter fit, id fit per enormem abusum. Nec obstat, quod Principes sint protectores sacrorum Canonum; id enim verum est, in quantum id ipsis committitur, aut dum implorantur ab Ecclesia, vel si in Ecclesia non amplius reperire fit judicem, qui possit tueri Canones.

CASUS XIII. Hugo Presbyter judicialiter accusatus ad instantiam Syndici, suspensus est per sententiam Officialis; ipse autem appellavit ad Metropolitanum.

R. Appellatio ipsius non potest suspendere effectum sententiæ; sententia enim, quæ effectum suum jam sortita est, nunquam suspenditur per appellationem. Et hinc Presbyter iste non potest exercere functiones Ecclesiasticas, quin mortaliter peccet, & irregularitatem incurrat. *Pontas.*

CA-

CASUS XIV. Lucianus Episcopus Glandevenfis cum in visitatione dicecesana reperiret Ecclesiam Collegiatam ex Decano & duodecim Canonicis constantem, pluribus abusus & corruptelis deformatam, pro earum reformatione constitutionem condidit, eamque intimari curavit Synodo Capituli. Novem ex his Canonicis interposuerunt appellationem, prætendentes, suam Ecclesiam non dependere ab Episcopo Dicecesano, Constitutionem nullatenus exequentes.

R. Hi Canonici non possunt sine peccato recusare executionem Constitutionis Episcopalis; & appellatio, siue fuerit *de abusu*, siue simpliciter talis, in hoc casu non habet effectum suspensivum. Eorum itaque appellatio est illegitima, ipsique tenentur ab ea desistere, & obedire Episcopo. *Pontas.*

CASUS XV. Cum Canonici duarum Ecclesiarum Collegialium litigarent de præcedentia in processione solemnibus in Urbe, Episcopus pronuntiavit in favorem unius partis. Canonici oppositi autem appellant ad Metropolitanum.

R. Omni solido fundamento caret eorum appellatio, nec possunt eam prosequi absque inobedientia erga suum Episcopum, qui pleno jure gaudet ejusmodi controversias decidendi. *Pontas.*

CASUS XVI. Sextilianus Parochus in processu habito cum vicino Parocho ab Officiali Dicecesano condemnatus appellat ad Metropolitanum, & ab hoc denuo condemnatus ad Primatem, qui & ipse sententiam condemnationis tulit prioribus duabus conformem.

R. Non potest interponere novam appellationem, nec simpliciter talem, nec *de abusu* ab hac ultima sententia; cum post tres conformes sententias condemnationis, nisi essent manifeste injustæ, non detur amplius appellationi locus. *Pontas.*

CASUS XVII. Appellatio circa materiam disciplinæ & correctionis morum habetne effectum suspensivum, aut solummodo devolutivum? Agitur de Parocho, qui accusatus & convictus, quod in convitia, minas, ac imprecationes eruperit, negotiisque sæcularibus se immiscuerit, ab Officiali fuit condemnatus per sex menses ad Seminarium, per mensem ad interdictum ab omnibus functionibus suis, simulque ad expensas, & multam pecuniariam centum quinquaginta florenorum. Ab hac sententia, antequam fuerit ipsi intimata, appellat, & interea post factam intimationem

etiam

etiam pergīt obire functiones suas. Num irregularitatem incurrit ?

R. Appellatio a Parocho interposita non impedit executionem sententiæ quantum ad censuram ; & hinc est vere suspensus. Esto etiam , quod sit innocens , semper tamen se gerere debet tanquam reum. Ad hæc , cum in materia disciplinæ & correctionis morum per appellationem nunquam suspendatur effectus sententiæ , Parochus iste in suspensione functiones parochiales obeundo incurrit irregularitatem , ipsiusque beneficium potest declarari vacans , si probari possit , eum celebrasse post intimationem sententiæ. *Fromageau.*

CASUS XVIII. Presbyter curatus injuste condemnatus ab Officiali aut Episcopo suo per annum in Seminarium cum interdicto per primum trimestre , potestne exercere functiones suas , postquam appellationem suam intimavit ? Potestne celebrare in alia Dicecesi , & in locis exemptis a jurisdictione Episcopi ? Supposito etiam quod indigeat absoluteione , suspensioque sit pœnalis , potestne absolvi a Religiosis aut aliis privilegiatis ? & num ad eos recurrere potest pro obtinenda valida absoluteione a suspensione ?

R. Appellatio in materia disciplinæ Ecclesiasticæ , & correctionis morum tantum habet effectum devolutivum ; & hinc Presbyter , de quo agitur , licet re ipsa & coram Deo non sit suspensus , debet tamen se habere pro suspenso in foro externo , & abstinere ab exercitio muneris sui , non solum in propria Dicecesi , sed etiam in aliena , & quocumque loco etiam exempto , quia suspensio afficit personam ; nec ab ullo Religioso etiam privilegiato potest valide absolvi. Nihilominus tamen videri posset , eum non incursum irregularitatem , si celebraret in loco privato ; sed longe securius est , si omnino abstineat. *Fromageau.*

CASUS XIX. Capellanus Hospitalis cujusdam , cui hæc Capellania collata est in titulum , potestne appellare ad Metropolitanum ab injusta denegatione confirmationis , quam petit ab Episcopo ? Et si capellania hæc sit tantum manualis , potestne Capellanus aliunde sibi procurare confirmationem contra Episcopum , qui eam dare renuit ? Quæstio nimirum versatur in eo : Utrum Episcopus possit impedire Presbyterum ab excipiendis confessionibus , idque in præjudicium Metropolitanum , tunc , quando Presbyter est idem.

R. Si

R. Si Capellania hæc Titulus est aut Beneficium , tunc nominatus ad hoc potest confugere ad Metropolitanum , Episcopo præmisso examine injuste denegante confirmationem , ipsique Metropolitanus observatis observandis facultatem dare potest functiones sacras in Hospitali obeundi , salvo tamen jure Episcopi sese opponendi , si Capellanus indigne posthac obeat munus suum. Verum si Capellania isthæc fuit tantum collata in simplicem Commendam temporalem ab administratoribus Hospitalis , non videtur , Capellanum se posse legitime convertere ad Metropolitanum , etsi Episcopus injuste etiam eum admittere recusaret. Certo quidem peccat in hoc Episcopus ; non tamen tenetur rationem dare denegatiæ approbationis : & si Capellanus non obstante repulsa in Hospitali Sacramenta administrare præsumeret , Episcopus posset per censuras eum ad desistendum compellere. *Fromageau.*

CASUS XX. Parochus tredecim jam annis suam administrans Parochiam , ut suorum parochianorum quospiam ad officium reduceret , implorare Judicem compulsus est. Unus horum ex vindicta Parocho suo litem suscitavit , per plures annos protractam ; verum nihil potuit probari contra ipsum , & iteratis inquisitionibus locus non erat proferendæ contra ipsum sententiæ. Parochus interea pertæsus litigii ex consilio Officialium Episcopaliū causam suam resignavit in manus & arbitrium Episcopi , porrecta ad id charta alba subscripto nomine , cum sponione , arbitrariæ Episcopi sententiæ se subjiciendi , si etiam beneficio cedendum foret , dummodo sententia nil contineat in præjudicium vitæ suæ & morum , utpote nec de ullo delicto convicti. In hac charta Parochus fuit condemnatus ad multam 175. florenorum in favorem partis adversæ , & ad abdicationem Beneficii sui intra determinatum tempus : cum autem promptum se gereret ad primum , non item ad alterum , elapso termino secuta est alia sententia tribunalis Episcopalis , per quam condemnatur ad executionem sententiæ Episcopalis , & ad dimissionem sui Beneficii sub pœna suspensionis ipso facto incurrendæ , nisi ad diem denuo determinatum suo se abdicaret Beneficio. Parochus ante diem illum appellat ad Parlamentum ; & cum appellatione pendente exercuisset actus parochiales , fuit citatus ad Officialem Episcopalem pro excipienda irregularitatis , quam actu incurrisset , declaratione. Quæritur jam , num interposita appellatio suspendat effectum duarum sententiarum præcedentium , appellantemque ab irregularitate eximat , cum non nisi comminatio suspensionis

Dist. Cas. Conf. Tom. I.

F

ipso

ipso facto incurrendæ appellationem præcesserit? Utrum Parochus abstinens post factam declarationem irregularitatis ab exercitio actuum parochialium indigeat restitutione in statum pristinum, & a quo illa fieri debeat? An Episcopus ex solido fundamento Parochiam declarare possit ipso facto vacantem, supposito, quod Parochus irregularitatem incurrerit.

3. Appellatio suspendit effectum sententiæ ab Officiali latæ, vi cuius Parochus suo se Beneficio abdicare debet sub pœna suspensionis ipso facto, quæ cum in hoc casu tantum per modum accessorii se habeat, non potuit Officialis legitime declarare, Parochum eam incurrisse. Nihilominus licet Parochus tantum non fuerit promeritus, ut declararetur irregularis, postquam tamen Officialis eum declaravit suspensum, & postea, quia non obstante hac suspensione exercuit functiones suas, etiam irregularem per secundam sententiam, externe debuisset se habere pro suspensio, & confugere ad Superiorem Episcopi pro obtinenda absolutione, aut sententia inhibitoria: Cum autem ista prætermiserit, Officialis potuit eum declarare irregularem, & Parochiam vacantem. Solus Papa potest mederi Parochi, qui, si audeatur, constituet Commissarios hac super re; qui autem cum negotium sint protracturi, usquedum appellatio de abusu fuerit iudicata, Parochus debet urgere sententiam Iudicum appellatorum. *Fromageau.*

Vide *Criminosus Iudex. Resignatio.*

APPROBATIO.

1. Duplex datur in Ecclesia potestas, *Ordinis & Jurisdictionis*, quæ posterior potestas *clavium* dicitur. Quilibet sacerdos in ordinatione accipit potestatem ordinis; non tamen eo ipso habet potestatem clavium quoad exercitium in sacro Tribunali.

2. Jurisdictio alia est ordinaria, alia delegata. Ordinaria competit Episcopis in suis Diocesis, & Parochis in suis Parochiis in omnes, qui volunt recipere sacramentum pœnitentiæ, eaque carent omnes reliqui sacerdotes, nisi in casu urgentis necessitatis, ut est in evidenti mortis periculo, quando alius confessarius approbatus haberi non potest. Nullus sacerdos extra hunc casum hoc sacramentum administrare potest, nisi Ecclesia ipsi conferat jurisdictionem, quæ jurisdictionis deinde vocatur *delegata*.

3. Unde

3. Unde sequitur, nullum sacerdotem valide confessiones posse excipere, ut in Concilio Tridentino definitum est, nisi postquam idoneus ad audiendas confessiones ab Episcopo Diocesano repertus, ab eo hoc ministerium exercendi facultatem obtinuit; & hoc ipsum est, quod vocatur *Approbatio*, quæ, licet distincta sit a jurisdictione delegata, eam tamen includit aut absolute & expresse, aut modo quodam conditionato, id est, dependenter a licentia Parochorum aut aliorum, qui jurisdictionem habent ordinariam.

4. Episcopi restringere possunt approbationem ad tempus, ad locum, nec non ad quasdam personas, eamque denuo revocare, cum id opportunum iudicaverint, nemini præterquam Deo de hoc rationem reddituri.

5. Observandum insuper est 1. quod approbatio unius Episcopi data sacerdoti ad audiendas confessiones in sua Diocesi nullam ei conferat potestatem in Diocesi alterius Episcopi absque illius pariter Episcopi approbatione. 2. Quod Religiosi ex sola permissione sui Superioris Regularis alios Religiosos sui Monasterii possint confitentem audire, quin indigeant ad hoc approbatione Episcopi Diocesani; & hanc prærogativam nemo ipsis vocat in controversiam.

NOTA. Hæc potestas Superioribus, præsertim in meros monachos laicos, non convenit ex natura Status, sed ex conniventia Papæ, & Episcoporum.

CASUS I. Vincentius Presbyter absolvit confitentem, in quem tamen nullam habuit jurisdictionem.

3. Absolutio hæc non solum illicita, sed etiam invalida est: absolute enim necessarium est, ut sacerdos habeat facultatem specialem exercendi potestatem ligandi ac solvendi in ordinatione acceptam, quam potestatem jurisdictionis Vincentius non habuit. *Pontas.*

CASUS II. Gilbertus Parochus cum per quindecim temporis Paschalis dies omnium parochianorum suorum confessiones excipere haud posset, in subsidium adhibet duos vicinos Parochos, eorumque vicarios, qui cum paucos numerent parochianos, facile per dies aliquot sedere possunt ad sacrum tribunal in ipsius Ecclesia.

3. Non potest eos Gilbertus adhibere ad audiendas confessiones in sua Ecclesia, nisi sint approbati per totam Diocesan, aut saltem pro Parochia Gilberti. Nihilominus si Episcopus manifestaverit, se approbare mutua ejusmodi inter vicinos obsequia, talis consensus pro sufficienti approbatione habendus est. *Pontas.*

F 2

NOTA,

NOTA, In superiori Germania per notoriam ejusmodi praxin de Episcoporum eam scientium, intuentium, nec unquam improbantium actuali mentali consensu constat.

CASUS III. Antoninus Parochus primitivus (Curé primitif) prætendit; se valide & licite posse excipere confessiones parochianorum cujuslibet Parochiæ sibi subjectæ; quod jus ipsi in controversiam vocat Matthias Vicarius loci perpetuus.

ꝑ. Nullum Antoninus ex Officio sacramentum administrare potest absque consensu Matthiæ; cum illi non nisi jura honorifica Ecclesiæ parochialis competant, hic autem sit Titularis ejusdem Ecclesiæ. *Pontas.*

NOTA. Hoc loco author per Parochum primitivum intelligit Rectorem habitualement Parochiæ, cui actualis cura ab Episcopo concedita non est. Aliud foret, si Episcopus Rectori principali liberam nominationem cujuscunque provisoris ad nutum amovibilis relinqueret. In hoc enim casu pro quovis die vel hora posset nominare seipsum. Vide V. *Archipresbyter.*

CASUS IV. Martinus Sacerdos jussus est ab Episcopo peregrinare ad Parochiam vicinam Urbi Episcopali, ibique confitentes audire. Licet Parochus loci se opposuerit, ille nihilominus excepit confessiones vi approbationis suæ generalis pro tota Diocesi, & vi mandati Episcopalis.

ꝑ. Absolutiones a Martino collatæ sunt validæ juxta D. Thomam in *quodlibet. 12. q. 19. art. 30.* ubi asserit, contra rium absque errore defendi haud posse.

CASUS V. Delphius Canonicus Ecclesiæ collegiatæ, ubi simul est Parochia, cujus ipse qua Senior ex Canonicis est Rector (Curé primitif), obtinuit a Vicario Generali approbationem ad audiendas confessiones pure & simpliciter, quin ulla Parochiæ facta fuerit mentio in approbatione, cui proinde junctæ supponitur jurisdictio.

ꝑ. Cum hæc approbatio non fuerit limitata per hanc clausulam ordinariam, *de consensu Parochorum*, Delphius ipso tempore Paschali confessiones excipere potest, & valide absolvere. *Pontas.*

CASUS VI. Polybius Sacerdos non approbatus ad audiendas confessiones vocatur ad infirmum in articulo mortis deprehensum, & nondum confessum.

ꝑ. Potest & debet illum absolvere; absolutioque illius & valida est & licita, cum habeat in eum jurisdictionem fundatam.

datam in generali consuetudine Ecclesiæ. Hic solus casus necessitatis a regula generali exceptus est. *Pontas.*

CASUS VII. Hubertus ab Episcopo Diocesano ad tres annos approbatus, ut possit excipere confessiones, & exercere functiones Vicarii in Parochia quadam, post expirationem hujus termini continuavit has functiones; non petita renovatione approbationis.

ꝑ. Absolutiones post lapsum triennii ab Huberto collatæ sunt absolute nullæ ex defectu jurisdictionis, quæ expiravit. *Pontas.*

CASUS VIII. Sidonius Doctor admodum celebris, & singularis amicus Episcopi Diocesani moratus ruri tempore Paschali apud quemdam Parochum. cum videret, Parochum solum non sufficere ad omnes populi tam frequentis confessiones excipiendas, sociam ultro offert operam, persuasus, imo moraliter certus, Episcopum id non fore improbatum, licet ab eo ad confessiones audiendas approbatus non sit. Parochus consentit, & Sidonius contentus audit.

ꝑ. Omnes absolutiones Sidonii sunt nullæ: amicitia enim, quæ ipsi est cum Episcopo, eum certum non reddit, hunc non improbare, quod absque illius permissione in hoc ministerium sese ingesserit. *Pontas.*

CASUS IX. Andreas capellanus pagi cujusdam octo leucis distiti ab Urbe Episcopali sabbato sancto recordatur, eo ipso die expirare suam approbationem. Hinc ocys mittit expressum nuntium ad Vicarium Generalem, cui optime notus erat, & a quo jam bis approbationem obtinuerat, enixe eum rogat pro continuatione approbationis, cum ageretur tempus Paschale, quo Parochus solus omnium confessiones excipere haud posset. Nuntius redire non poterat nisi circa horam undecimam matutinam, ipsa Dominica Paschæ: quia autem Andreas non dubitabat, nuntium renovationem approbationis relaturum, prout & secum ferebat, ante adventum illius audit confessiones plurium personarum.

ꝑ. Non potuit Andreas sine gravi peccato audire confessiones, quin prius certus fuerit, se jam obtinuisse approbationem; & sic Andreas periculo se exposuisset audiendi confessiones absque approbatione. Nihilominus probabile est, confessiones, quas excepit Andreas, esse validas; licet pro majori securitate pœnitentibus hisce injungere debeat, ut has confessiones repetant. *Pontas.*

NOTA. Si moraliter certus est, approbationem jam esse datam, in casu necessitatis, vitandi scandali, præcavendæ magnæ perturbationis, potuisset etiam licite excipere confessiones. Rituale nostrum Augustanum de anno 1764. in encyclica ad Clerum pag. 553. provide sic disponit: *Cum varia subin accidant perplexitates ob neglectas renovationes approbationum concessarum ad tempus, declaramus, approbationes concessas ad tempus, si earum renovatio non fuerit neglecta scienter & studiose ex malitia approbati, valituras tamdiu ad valorem absolutonum; donec nova approbatio petita, & non possitive denegata fuerit.*

CASUS X. Urbanus sacerdos sæcularis vel regularis ex Diœcesi Vasatensi generaliter quidem & illimitate a suo Episcopo approbatus; ab Episcopo autem Forojulienfi tantum admittitur ad excipiendas confessiones virorum in pago quodam hujus Diœceseos, tempore Paschali Parocho laborem alleviaturus audit etiam confitentes fœminas, & duos viros ex Parochia alterius Diœceseos.

R. Absolutiones ab Urbano fœminis & his duobus viris collatæ sunt invalidæ; quia non est approbatus nisi pro viris tantum in Parochia Diœcesis Forojulienfis, & omni jurisdictione caret in alios. *Pontas.*

CASUS XI. Dominicus Canonicus Ecclesiæ Cathedralis audit confessiones in ea absque approbatione. Episcopus videt illum sedentem in confessionalis, nec prohibet; licet sciat, se nullam illi dedisse potestatem.

R. Dominicus non debet haberi pro tacite approbato; absolutiones nullæ sunt: silentium enim Episcopi in hoc casu non potest haberi pro consensu; fortasse siluit, ne oriantur scandalum. *Pontas.*

CASUS XII. Theodulphus sacerdos ad audiendas confessiones non approbatus audit quandoque confessiones confratrum suorum, qui tantum afferunt peccata venialia, aut etiam mortalia, de quibus jam ante fuerunt absoluti a confessoribus approbatis.

R. Si Theodulphus est in Diœcesi, ubi approbatio Episcopi Diœcesani absolute est necessaria ad hoc, ut sacerdos licite & valide possit absolvere a peccatis etiam venialibus, & mortalibus jam antea in confessione expositis, non potest absque peccato mortali audire confessiones suorum confratrum, absolutionesque collatæ sunt nullæ. Valde dubium est, an in præsens existat Diœcesis, in qua toleretur consuetudo plurimis inconvenientiis obnoxia, vi cujus sacerdos non approbatus possit absolvere a venialibus; maxime postquam Innocentius XI. in Decreto de quotid. comm. 1679. id expresse interdixit. *Pontas.*

CA-

CASUS XIII. Capitulum cujusdam Ecclesiæ Cathedralis jam longissimo tempore est in possessione instituendi Parochos in pluribus Parochiis Diœceseos, & approbandi sacerdotes, qui ibi confessiones audiunt, quin tamen Episcopus id sciens reclamet contra hanc consuetudinem. Quidam autem ex his sacerdotibus petunt approbationem ab Episcopo, prætermisso Capitulo.

R. Si diuturna hæc possessio Capituli nota est Episcopo, & tamen non contradicat, Capitulum potest continuare possessionem, usque dum ex ea per sententiam judicalem deturbetur; sacerdotesque a Capitulo approbati habent potestatem canonicam & sufficientem pro administratione sacramentorum in his Parochiis. Pariter etiam sacerdotes aut Parochi Ecclesiarum pleno jure ab Episcopo dependentium, si ab eo approbati fuerint, possunt valide in his ipsis Parochiis absolvere, etiam sine consensu Capituli, modo tamen consenserint Parochi locorum. *Pontas.*

CASUS XIV. Didacus Officialis, aut Archidiaconus Ecclesiæ Cathedralis quorundam confessiones excipit absque approbatione Episcopi.

R. Absolutiones sine hac approbatione Episcopi collatæ sunt invalidæ; quæ Officialis enim tantum gaudet jurisdictione contentiosa, quæ nullam ipsi tribuit potestatem confessiones audiendi.

Vide *Archidiaconus* Cas. 5.

CASUS XV. Archambaldus Religiosus sine approbatione Episcopi Diœcesani excipit confessiones aliorum Religiosorum sui Monasterii, imo etiam quorundam sæcularium commorantium in Conventu, & eorum, qui ad Novitiatum aspirant, ac ante susceptionem habitus aliquamdiu probantur.

R. Ut Archambaldus audiat confessiones Religiosorum, sufficit approbatio a suo Superiore. Idem dicendum quoad sæculares commorantes in Monasterio, si tamen ita ad familiam spectent, ut pro tota vita sua conventui adscripti sint; secus non potest eorum confessiones excipere, cum ab Episcopo approbatus non sit. Denique quod attinet candidatos Ordinis in Monasterio degentes, inconvenientia, quæ timenda foret, si ipsis Monasterio exeundum ad deponendam alibi confessionem, reddit probabilem opinionem, quod Archambaldus eorum confessiones possit excipere. *Pontas.*

CASUS XVI. In Abbatia quadam antiqua consuetudo habet, ut Abbas Regularis ex suis Religiosis, quos voluerit, approbet ad audiendas confessiones sæcularium ibi commorantium, sive sint ex domesticis sive non, quin tales con-

F 4

fessia-

cessarius præsentet Episcopo pro approbatione requisita a Concilio Tridentino.

R. Si consuetudo hæc fundatur in speciali privilegio a sede Apostolica vel ab ipso Concilio Tridentino obtento in provincia, ubi istud promulgatum & receptum est, dicendum, eam fore legitimam. Si vero ea non fundatur in speciali privilegio post celebrationem Tridentini Concilii concessio, ea pro prævaricatione legis communis habenda est. *Pontas.*

CASUS XVII. Agathangelus Religiosus ex ordine mendicantium approbatus ab Episcopo Diocesano pro confessionibus sæcularium, ministerium suum per octo annos laudabiliter implevit. Cum autem aliquis ejus osor falsa retulisset ad Superiorem illius, hic eum arcet ab audiendis confessionibus sæcularium.

R. Agathangelus non amplius potest licite excipere confessiones sæcularium in Ecclesia conventuali; quia ad audiendas confessiones præter approbationem Episcopi indiget etiam licentia sui Superioris Regularis. Verum ruri licite potest audire confessiones cum consensu Parochi, si generaliter est approbatus: permissio enim Superioris regularis tantum necessaria est pro audiendis confessionibus in Monasterio, nec se latius extendit. *Pontas.*

CASUS XVIII. Landericus Religiosus monasterii exempti a jurisdictione Ordinarii ab Abbate regulari denominatus est confessarius religiosorum; idem ab Episcopo pure & simpliciter approbatus est pro audiendis confessionibus sæcularium in tota Diocesi. Longo tempore functus suo ministerio, effectus est furdus: hinc Abbas illi pro confessionibus religiosorum substituit alium, facta expressa inhibitione, ne ullus alius sese ingereret huic functioni. Post trimestre Landericus a furditate restitutus audivit confessiones quorundam sæcularium, qui prius erant sub sua directione, ac etiam duarum Monialium ejusdem ordinis, quæ erant sub jurisdictione Abbatis sui.

R. Valide absolvit sæculares; sed absolutiones Monialibus collatæ sunt invalidæ, si istæ a Superiore suo non habuerunt facultatem confitendi cuivis Sacerdoti approbato ab Episcopo Diocesano. *Sylvius Resol. variar. v. Confessio. 4. resp. ad dub. 2. Pontas.*

CASUS XIX. Monasterium Monialium S. Jobi est in possessione exemptionis a jurisdictione Episcopi Diocesani ex antiquo privilegio olim a Sede Apostolica concessio, cujus tamen ignorantiam prætendit Episcopus. Una harum Monialium,

lium, cui Superior dederat facultatem sibi eligendi confessarium, quem vellet, rogat vicarium Parochiæ, in qua Monasterium situm est, ut confitentem audiret. Hic quidem aliquamdiu resistit, eo quod non haberet facultatem confessiones Monialium audiendi; nihilominus se tandem persuaderi passus est, ejusque confessionem excepit.

R. Vicarius iste valide & absque peccato potuit absolvere Monialem, quamvis potestas audiendi confessiones Monialium in ipsius approbatione expresse non continetur. *Pontas.*

CASUS XX. Rutilius Religiosus apprime doctus, qui per plures annos in suo Monasterio Theologiam docuerat, a suo Superiore Regulari approbatus est ad audiendas confessiones Religiosorum conventus, ac etiam sæcularium.

R. Si non habet approbationem ab Episcopo, qualitates, quibus exornatus esse dicitur Rutilius, non conferunt ipsi potestatem audiendi confessiones sæcularium, et si eas excipere permissum ipsi sit a Superiore Regulari, quod a longe non sufficit. *Pontas.*

CASUS XXI. Nicasius Diocesanus Parisiensis consulto pergat Meldas ex intentione ibi confitendi cuidam Religioso illius urbis, approbato ab Episcopo Meldensi pro sua Diocesi.

R. Pontasius censet, absolutionem Nicasio collatam esse nullam: quia, ut ille ait, confessarius Meldensis nullam habet jurisdictionem in Diocesanum Parisiensem. Nihilominus hæc absolutio non videtur esse invalida, nisi in casu, quo Nicasius in fraudem iret Meldas ad deponendam confessionem. Si autem agat bona fide & juxta mentem Ecclesiæ, absolutio cum omnibus requisitis conditionibus recepta foret valida.

NOTA. Pontasius per quinquaginta annos Poenitentiarius Parisiensis melius sciverit intentionem sui Episcopi pro tempore existentis, jurisdictionem in suos non tribuendi vicino Episcopo. In Germania tamen hæc absolutio certo foret valida, ubi sicut receptum usum confessarius omnes ex quacumque Diocesi aut Parochia accedentes ad se, cæteroquin dispositos, absolvit, dummodo ipse pro loco, in quo audit confessiones, approbatus sit a suo Ordinario; nisi fors in fraudem quis pro obtinenda absolutione a casu in sua Diocesi reservato adeat confessarium alterius Diocesis, ubi non est reservatus.

CASUS XXII. Religiosus ab Episcopo Diocesano approbatus ad audiendas confessiones sæcularium estne per hoc etiam approbatus ad confessiones Monialium sui Ordinis?